

Sygn. akt VII U 757/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant st. sek. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 października 2018 r. w Warszawie

sprawy K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia

29 maja 2017 r. znak: (...)(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

K. K. w dniu 9 czerwca 2017 roku odwołał się od decyzji organu rentowego z 29 maja 2017 roku, znak: (...)(...)ustalającej wysokość kapitału początkowego. Uzasadniając swoje stanowisko ubezpieczony wskazał, że w latach 1973 – 1975 odbywał zasadniczą służbę wojskową i za ten okres ma niski wskaźnik kapitału początkowego. Odwołujący zakwestionował fakt uznania przez organ rentowy tego okresu za okres nieskładkowy oraz nieuwzględnienie go przy wyliczaniu kapitału początkowego (odwołanie z 9 czerwca 2017 roku, k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z 10 lipca 2017 roku, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, że do stażu kapitału początkowego uwzględnił okresy składkowe i nieskładkowe w ilości 22 lat, 4 miesiące i 20 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 8 miesięcy i 21 dni okresów nieskładkowych. Okres służby wojskowej zaliczono jako okres składkowy od 25 kwietnia 1973 roku do 11 kwietnia 1975 roku zgodnie z wpisem w książeczce wojskowej. Nie został zaliczony okres niewykonywania pracy od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej do dnia podjęcia zatrudnienia tj. od 12 kwietnia 1975 roku do 15 maja 1975 roku, gdyż świadectwo pracy z (...) S.A. zawiera informację, że ubezpieczony został zwolniony w celu odbycia służby wojskowej z dniem 24 kwietnia 1973 roku, a ponownie zatrudniony z dniem 16 maja 1975 roku. Powołując się na art. 174 ust. 3b ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wskazał, że jeżeli w okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot w okresie tego roku do

przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzom odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu. Organ rentowy wskazał, że w 1973 roku odwołujący pozostawał w ubezpieczeniu przez 4 miesiące, a w 1975 roku przez 8 miesięcy (odpowiedź na odwołanie z 10 lipca 2017 roku, k. 3 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. K. w okresie od 7 września 1971 roku do 10 września 1983 roku był zatrudnionych w (...) Zakładach Radiowych (...) -1 w W.. Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od 24 kwietnia 1973 roku do 11 kwietnia 1975 roku. Do pracy w (...) Zakładach Radiowych (...) -1 ubezpieczony wrócił w dniu 16 maja 1975 roku. Od 10 lutego 1984 roku do 30 kwietnia 1986 roku ubezpieczony był zatrudniony w firmie Usługi (...). Od 1 maja 1986 roku do 30 kwietnia 1990 roku oraz od 3 grudnia 1991 roku do 21 listopada 1997 roku prowadził działalność gospodarczą (świadcstwo pracy, k. 10 akt kapitałowych, książeczka wojskowa, k. 21 akt kapitałowych, świadectwo pracy, k. 15 akt kapitałowych, potwierdzenie ubezpieczenia, k. 20 akt kapitałowych).

W dniu 10 października 2016 roku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wpłynął wniosek K. K. o emeryturę (wniosek o emeryturę k. 1-3 akt kapitałowych).

Decyzją z 29 maja 2017 roku, znak: (...) (...) organ rentowy ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 110.069,85 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1975 roku do 31 grudnia 1984 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 83,68%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 83,68% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego organ rentowy przyjął okresy składkowe wynoszące 22 lata, 4 miesiące, 20 dni, tj. 268 miesięcy oraz okresy nieskładkowe 1 rok, 8 miesięcy, 21 dni, tj. 20 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do - osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku - wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 74,44%. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniósł 293,01 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu od 12 kwietnia 1975 roku do 15 maja 1975 roku, ponieważ okres niewykonywania pracy od dnia zwolnienia ze służby wojskowej do dnia podjęcia zatrudnienia nie jest wymieniony w ustawie emerytalnej jako okres składkowy lub nieskładkowy (decyzja z 29 maja 2017 roku, znak: (...) (...), k. 30 akt kapitałowych).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego znajdującego się w aktach sprawy, w tym dołączonych do akt sprawy akt ubezpieczeniowych.

Ponadto dowody w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. W niniejszej sprawie strony postępowania co do zasady nie kwestionowały materiału dowodowego co potwierdza jego wysoki walor dowodowy i bezsporny charakter.

Strony w toku sprawy nie zgłaszały jakichkolwiek uwag czy zastrzeżeń i w związku z tym Sąd uznał zgromadzony materiał za dostateczny do wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie K. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 29 maja 2017 roku, znak: (...) (...), jest nieuzasadnione i podlega oddaleniu.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa - treść decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a także zakres wniesionego od niej odwołania wyznacza przedmiot sporu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 listopada 2004 roku, sygn. akt III AUa 430/2004, L.).

W myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 t.j. dalej: ustawa emerytalna) kapitał początkowy ma być odtworzeniem

kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, opłaconych przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury zostały określone w art. 15 ustawy emerytalnej, a wysokość kapitału początkowego, zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych, podstawy wymiaru świadczenia, współczynnika określonego przez proporcję wieku ubezpieczonego i ustawowo określonego wieku emerytalnego oraz stażu. Natomiast do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia uwzględnia się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok zgłoszenia wniosku o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku (art. 15 ust. 1 ww. ustawy emerytalnej). W przypadku nie udowodnienia okresów składkowych i nieskładkowych, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, który stanowi, że jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Należy wyjaśnić, że dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia jest zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę pracodawcy na druku ZUS Rp-7. Dokumentem potwierdzającym wysokość wynagrodzenia może być też legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, dokonane przez pracodawcę lub następcę prawnego.

Ubezpieczony w toku niniejszego postępowania kwestionował dwie okoliczności związane z odbywaniem przez niego służby wojskowej. Po pierwsze zdaniem ubezpieczonego organ rentowy niezasadnie nie uwzględnił średniego wynagrodzenia obowiązującego w okresie służby wojskowej. Po drugie w ocenie ubezpieczonego organ rentowy nieprawidłowo wyliczył okresy składkowe. Jednocześnie odwołujący nie potrafił wskazać, które okresy jego zdaniem zostały pominięte. Organ rentowy argumentował natomiast, że za okres odbywania zasadniczej służby wojskowej nie mogły zostać uwzględnione jakiegokolwiek składki bowiem odwołujący wówczas nie pracował, a koszty jego utrzymania ponosiło państwo. Ponadto organ rentowy podał, że jedynym okresem jaki nie został uwzględniony przy ustalaniu kapitału początkowego to okres od 12 kwietnia 1975 roku do 15 maja 1975 roku, kiedy to odwołujący po odbyciu służby wojskowej nie świadczył pracy.

Odnosząc się do pierwszej kwestii wskazać należy, że okres służby wojskowej wnioskodawcy od 25 kwietnia 1973 roku do 11 kwietnia 1975 roku prawidłowo został zaliczony przez organ rentowy do okresu składkowego. Wyżej cytowany przepis art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej przewidujący możliwość przyjęcia za podstawę wymiaru składek kwoty obowiązującego minimalnego wynagrodzenia pracowników, w sytuacji, gdy nie można ustalić podstawy wymiaru składek odnosi się do osób pozostających w stosunku pracy, na co wyraźnie wskazuje jego brzmienie. W ocenie Sądu Okręgowego nie można służby wojskowej utożsamiać ze stosunkiem pracy tak jak żąda tego ubezpieczony, chociażby z uwagi na to, że brak w nim tak istotnego z punktu widzenia ustalenia podstawy wymiaru składek elementu odpłatności, za który w szczególności uchodzić nie może bezpłatne wyżywienie i umundurowanie w zasadniczej służbie wojskowej. Jakkolwiek ustawodawca zdecydował się na zaliczenie do okresu składkowego okresu służby wojskowej, z uwagi na jej specyficzny charakter związany z powszechnym obowiązkiem obrony, to jednak w tym okresie nie są odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne. Przepis art. 15 ust. 2a ustawy odnosi się wyłącznie do osób pozostających w stosunku pracy, w toku którego takie składki były odprowadzane, jednakże niemożliwym jest ustalenie podstawy ich wymiaru. Z tych też przyczyn organ rentowy nie mógł za okres służby wojskowej przyjąć za podstawę wymiaru składek kwoty obowiązującego minimalnego wynagrodzenia pracowników. W związku z powyższym roszczenie ubezpieczonego w tym zakresie było niezasadne i nie mogło doprowadzić do zmiany spornej decyzji zgodnie z jego żądaniem.

W realiach rozpoznawanej sprawy niezasadnym okazał się również zarzut nieprawidłowego wyliczenia przez organ rentowy okresów składkowych. W orzecznictwie Sądów Apelacyjnych wskazuje się, że jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu i zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po zakończeniu służby wojskowej został udowodniony, okres tego zatrudnienia od dnia zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po opuszczeniu jednostki wojskowej do dnia faktycznego podjęcia pracy u dotychczasowego pracodawcy jest okresem składkowym - nawet w przypadku, gdy

pracodawca nie wypłacił pracownikowi wynagrodzenia za ten okres i nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 44, poz. 220 ze zm.). Należy też wskazać na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2005 roku (III AUa 1336/04, OSA 2006/5/14), który stwierdził, że art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) stanowiący, że pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia u tego pracodawcy w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy, nie stanowi podstawy prawnej do zaliczenia okresu przerwy między ukończeniem służby wojskowej, a ponownym podjęciem pracy jako okresu składkowego w myśl przepisów ubezpieczeniowych.

Z dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych odwołującego (ze świadectwa pracy oraz książeczki wojskowej) wynika, że został on zwolniony z wojska w dniu 11 kwietnia 1975 roku, a ponownie został zatrudniony w (...) Zakładach Radiowych (...) w dniu 16 maja 1975 roku. W toku niniejszego postępowania nie zostało wykazane, że odwołujący po zakończeniu służby wojskowej zgłosił gotowość do podjęcia pracy wcześniej niż przed 16 maja 1975 roku. Tym samym dopiero od 16 maja 1975 roku wnioskodawca mógł podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu stosunku pracy na mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. W związku z powyższym uznać należało, że organ rentowy ustalając kapitał początkowy przyjął prawidłowy wymiar okresów składkowych.

Przepis art. 174 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. Przy czym co do zasady przy ustalaniu podstawy wymiaru nie są wyłączone okresy, w których zainteresowany nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu i w związku z tym nie osiągał dochodów, które mogłyby stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Wynika to jasno z regulacji zawartej w art. 16 ust. 1 ustawy. Jednak od tej zasady w art. 17 ustawy został przewidziany wyjątek, który odnosi się między innymi do osób pełniących czynną służbę wojskową. Wyjątek ten polega na tym, że przy ustaleniu podstawy wymiaru przyjmuje się podstawę wymiaru składek za okres faktycznego podlegania ubezpieczeniu, a więc nie za cały rok, a jedynie rzeczywisty okres pracy. Przy czym okres ten określa się w miesiącach, co oznacza, że jeżeli w danym miesiącu zainteresowany podlegał ubezpieczeniom jedynie przez kilka dni, to i tak przy ustaleniu podstawy wymiaru uwzględnia się cały miesiąc. Podobną regulację zawiera art. 174 ust. 3a i 3b ustawy i dotyczy ona osób, które z powodu zakończenia studiów lub przystąpienia pierwszy raz do ubezpieczenia społecznego, jedynie przez część miesiący roku kalendarzowego pozostawała w ubezpieczeniu. W tych sytuacjach do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu. Zatem należy stwierdzić, że: rozpoczęcie pierwszej pracy, zakończenie studiów, zasadnicza służba wojskowa, czy też korzystanie z urlopu wychowawczego, w trakcie danego roku kalendarzowego, przy ustaleniu wysokości kapitału początkowego, uprawnia do proporcjonalnego zmniejszenia przeciętnej rocznej kwoty wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy, do której odnosi się wynagrodzenia z danego roku, o tyle miesięcy o ile się nie podlegało ubezpieczeniom w danym roku. Organ rentowy ustalając kapitał początkowy dla ubezpieczonego zasadnie zastosował art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej uwzględniając, że w roku 1973 przepracował 4 miesiące (od stycznia do kwietnia) a w roku 1975 przepracował 8 miesięcy (od maja do grudnia).

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd nie mógł uwzględnić żadnego z żądań odwołującego i z tych właśnie przyczyn, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć odwołującemu z pouczeniem.